

Н.Л. ПРАВДЮК*

(Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна)

Т.Ф. ПЛАХТІЙ**

(Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна)

Необхідність оцінки якості фінансової звітності

Метою статті є обґрунтування необхідності оцінки якості облікової інформації на основі використання кваліметричного інструментарію. Обґрунтовано роль оцінки якості облікової інформації в забезпеченні конкурентоспроможності бухгалтерського обліку як системи постачання інформації для прийняття рішень. Виявлено причини і фактори необхідності оцінки якості облікової інформації. Акцентовано увагу на ролі корпоративних скандалів в підвищенні інтересу до оцінки якості фінансової звітності. Виділено причини відсутності єдності підходів до оцінки якості фінансової звітності в працях вітчизняних та зарубіжних вчених. Розроблено класифікацію показників якості в бухгалтерському обліку та фактори, що впливають на них. Охарактеризовано напрями оцінки якості фінансової звітності як ідеального об'єкта, що має нематеріальну природу. Розглянуто сутність кваліметрії як наукової дисципліни та обґрунтовано можливість застосування інструментарію прикладної кваліметрії для оцінки якості фінансової звітності. Проведено класифікацію основних методів кваліметрії та визначено особливості їх застосування при оцінці якості фінансової звітності.

Ключові слова: оцінка, бухгалтерський облік, якість облікової інформації, якість фінансової звітності, кваліметрія.

Н.Л. ПРАВДЮК

(Вінницький національний аграрний університет, г. Вінниця, Україна)

Т.Ф. ПЛАХТІЙ

(Вінницький національний аграрний університет, г. Вінниця, Україна)

Необходимость оценки качества финансовой отчетности

Целью статьи является обоснование необходимости оценки качества учетной информации на основе использования кваліметричного інструментарія. Обоснована роль оценки качества учетной информации в обеспечении конкурентоспособности бухгалтерского учета как системы доставки информации для принятия решений. Выявлены причины и факторы необходимости оценки качества учетной информации. Акцентировано внимание на роли корпоративных скандалов в повышении интереса к оценке качества финансовой отчетности. Выделены причины отсутствия единства подходов к оценке качества финансовой отчетности в трудах отечественных и зарубежных ученых. Разработана классификация показателей качества в бухгалтерском учете и факторы, влияющие на них. Охарактеризованы направления оценки качества финансовой отчетности как идеального объекта, имеющего нематериальную природу. Рассмотрена сущность кваліметрії как научной дисциплины и обоснована возможность применения инструментария прикладной кваліметрії для оценки качества финансовой отчетности. Проведена классификация основных методов кваліметрії и определены особенности их применения при оценке качества финансовой отчетности.

Ключевые слова: оценка, бухгалтерский учет, качество учетной информации, качество финансовой отчетности, кваліметрія.

* **Правдюк Наталія Леонідівна**, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Вінницького національного аграрного університету (м. Вінниця), доктор економічних наук, професор.

** **Плахтій Тетяна Федорівна**, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки Вінницького національного аграрного університету (м. Вінниця), кандидат економічних наук, доцент.

Necessity of Assessing the Quality of Financial Reporting

The purpose of the article is to justify the necessity of assessing the quality of accounting information on the basis of the use of qualimetric instruments. The role of evaluation of the quality of accounting information in ensuring the competitiveness of accounting as a system of information supply for decision making is substantiated. The reasons and factors of necessity of evaluation of the quality of accounting information are revealed. The emphasis is on the role of corporate scandals in raising the interest in assessing the quality of financial reporting. The reasons for the lack of unity of approaches to the assessment of the quality of financial reporting in the works of domestic and foreign scholars are highlighted. The classification of quality indicators in accounting and the factors influencing them are developed. The directions of evaluation of the quality of financial reporting as an ideal object of non-material nature are described. The essence of qualimetry as a scientific discipline is considered and the possibility of application of the toolkit of applied qualimetry for assessing the quality of financial reporting is substantiated. The classification of the basic methods of qualimetry is carried out and the peculiarities of their application in the assessment of the quality of financial reporting are determined.

Keywords: valuation, accounting, quality of accounting information, quality of financial reporting, qualimetry.

Постановка проблеми. Управління підприємством є інформаційним процесом, важливу роль в функціонуванні якого відіграє система бухгалтерського обліку, як основний постачальник достовірної та доречної інформації для прийняття управлінських рішень. Для забезпечення ефективних умов здійснення управління підприємством важливе значення має розробка таких правил формування облікової інформації, які б забезпечували належний рівень її якості, задовольняючи потреби не лише внутрішніх, а й зовнішніх користувачів. Формування якісної інформації в системі бухгалтерського обліку є основою її конкурентоздатності у порівнянні з даними інших інформаційних систем, які на сьогодні також використовуються в якості інформаційних джерел при прийнятті рішень (система збалансованих показників, контролінгова система, система вимірювання на основі доданої вартості тощо). В умовах формування інформаційного суспільства підвищення якості облікової інформації слід розглядати як один із основних засобів усунення бар'єрів щодо збереження існуючих та появи нових користувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню проблем оцінки якості облікової інформації присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Зокрема, варто відмітити праці С.Ф. Голова, Н.Ю. Єршової, Д.А. Коуена, С.А. Кузнецової, В.Ф. Максимової, К. Михайлеску, Т.Д. Поплаухіної, А. Олуїч, І.М. Сачер, І.А. Слободняка, Є.С. Соколової, Л.А. Юдінцевої та інших.

Так, для розкриття категорії «якість» облікової інформації, Н.Ю. Єршова досліджує ланцюжок «властивості – характеристики – потреби – якість». Як вважає дослідник, стратегічною метою оцінювання якості облікової інформації є забезпечення користувачів обліковою інформацією,

яка відповідає обраній системі критеріїв [5, с. 372].

Якість облікової інформації значною мірою залежить від методології формування даних обліку. В цьому аспекті дотичною до піднятого нами питання в теоретичній площині є проблема відносності облікової інформації, обґрунтуванню напрямів вирішення якої присвячена публікація І.Б. Садовської. Як вважає науковець, не можна беззастережно довіряти «бухгалтерським цифрам», не замислюючись про методологію їх отримання. Але не можна і стверджувати, що відносність значень цих «цифр» робить їх марними [7, с. 70].

У дослідженні Є.С. Соколової виділено основні принципи, на основі яких формується система показників якості бухгалтерської (фінансової) інформації, сформульовано цілі і завдання оцінки якості бухгалтерської (фінансової) інформації [8].

В публікації Л.А. Юдінцевої представлено поетапну методику оцінки якості бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства, на якому здійснюється аудит. Дана методика полягає у виборі найбільш інформативних для користувачів властивостей звітних даних, оцінці ефективності роботи виявлених засобів контролю в частині дотримання встановлених критеріїв та обґрунтованій реалізації окремих характеристик інформації за допомогою розроблених моделей оцінки якості інформації [9].

В той же час, нами не виявлено публікацій, які б розкривали можливість та пропонували методику використання кваліметричного інструментарію для оцінки якості даних бухгалтерського обліку.

Метою статті є обґрунтування необхідності оцінки якості облікової інформації на основі використання кваліметричного інструментарію.

Виклад основного матеріалу. Зростання ролі облікової інформації в функціонуванні ринків

капіталу призвело до необхідності оцінки якості фінансової звітності, яка використовується постачальниками капіталу (інвесторами, інституційними інвесторами, позичальниками тощо). Як відмічає з цього приводу Ш. Бедло, оцінка якості бухгалтерської інформації є важливою з тієї причини, що фінансові ринки спираються на опубліковану інформацію у фінансовій звітності для їх ефективного та дієвого функціонування [10, с. 11]. Вищенаведене дозволяє констатувати, що якість фінансової звітності є важливою не стільки для суб'єкта її формування, або керівництва підприємства, яке представляє таку інформацію, а для інших учасників ринку капіталу, які приймають рішення щодо вкладення капіталу в дане підприємство або в інших суб'єктів, які функціонують на фінансовому ринку.

Актуальність даного напрямку досліджень також обґрунтовується появою на початку XXI-го століття значної кількості корпоративних скандалів, пов'язаних зі здійсненням облікових маніпуляцій, які призвели до реформування механізмів та процедур проведення аудиту фінансової звітності (Закон Сарбейнса-Окслі, 2002 р.) та зумовили пошук нових інструментів підтвердження доцільності використання облікової інформації з фінансової звітності для прийняття рішень зовнішніми користувачами. Зокрема, у 2012 році директором відділу ризику, стратегії та фінансових інновацій SEC К.М. Льюїсом була презентована розроблена даним відділом модель якості облікової інформації «Accounting Quality Model» [13], основною метою якої є ідентифікація підприємств, фінансова звітність яких складається із використанням технік креативного обліку, що з великою ймовірністю свідчить про наявність шахрайських дій в процесі її формування.

Таким чином, якість облікової інформації розглядається вітчизняними і зарубіжними вченими як основна проблема подальшого розвитку міжнародної облікової системи, від успішного вирішення якої залежать її престиж серед інших наук соціально-економічного спрямування, а також репутація як основного джерела формування інформації на підприємстві для прийняття рішень. Підвищення якості облікової інформації сприяє зростанню продуктивності працівників бухгалтерської служби, економії трансакційних витрат підприємства (наприклад, на організацію служби внутрішнього аудиту), підвищенню ефективності управлінського процесу та ефективності функціонування ринків капіталу.

Ще одним з факторів, що актуалізує необхідність проведення наукових досліджень в сфері оцінки якості фінансової звітності є сучасний стан розвитку національної облікової системи, що характеризується гармонізацією з вимогами МСФЗ. За таких умов відбувається перехід від одних облікових цінностей (сформованих в обліковій системі радянського періоду), до інших цінностей (притаманних міжнародним моделям регулювання обліку), що може супроводжуватись втратою рівня якості підготовки

фінансової звітності внаслідок відсутності достатнього досвіду та неадаптованості вітчизняної системи обліку до функціонування в нових інституційних умовах. Як відмічає з цього приводу Н.Ю. Єршова, особливо гостро проблема оцінки якості облікової інформації постала у світлі реформування облікової системи і фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності [5, с. 371-372]. Одним із найбільш дієвих засобів для уникнення проблеми зниження якості фінансової звітності, виходячи з положень інституційної теорії, є трансформація не лише формальних (законодавчо встановлених) правил її підготовки та складання, а й неформальних облікових інститутів, які на думку проф. В.М. Жука [6, с. 101] знаходяться «в головах бухгалтерів». Передусім, це передбачає необхідність розуміння суб'єктами ведення та організації бухгалтерського обліку теоретико-методичних засад оцінки якості фінансової звітності з урахуванням національних умов, особливостей і традицій її формування та представлення.

На сьогодні серед вчених в сфері бухгалтерського обліку відсутня єдина позиція стосовно формування методики оцінки якості фінансової звітності, що може бути обґрунтовано існуванням наступних причин:

- відсутністю єдності в підходах стосовно причин необхідності застосування якісного підходу в бухгалтерському обліку;

- відсутністю єдиного розуміння сутності поняття якості облікової інформації та якості фінансової звітності;

- існуванням значної кількості методів та підходів до оцінки якості різних об'єктів (матеріальних та нематеріальних), що підлягають кількісному вимірюванню та оцінці.

Як відмічає з цього приводу Л.А. Юдінцева, систематизація поглядів вітчизняних і зарубіжних вчених на проблему оцінки якості інформації дозволяє зробити висновок, що в сучасній економічній літературі відсутня чітка методика визначення якості інформації, оскільки не знайдено єдиний підхід до вибору сукупності критеріїв [9, с. 317]. Дослідник в цілому приходить до висновку, що всі розроблені вченими і використовувані в системі обліку критерії та характеристики якості облікової інформації не здатні забезпечити кожен користувачський запит, а тому із їх складу на конкретному підприємстві має бути обраний оптимальний набір, що забезпечуватиме потреби конкретного користувача. Це пов'язано з тим, що одна й та ж облікова інформація може мати для різних користувачів різний ступінь корисності, що загалом впливатиме на порядок оцінки її якості.

Окрім цього, окремі дослідники в сфері обліку для оцінки якості облікової інформації за аналогією використовують методи оцінки інформації, що застосовуються в різних сферах досліджень. В цілому питання якості інформації є сферою досліджень значної кількості дисциплін – інформатики, кібернетики, філософії, менеджменту якості тощо,

Бухгалтерський облік

тому для визначення якості облікової інформації можуть використовуватись різноманітні методи та підходи, що в кінцевому випадку породжує виникнення мультіваріативності розуміння даного поняття в різних наукових дисциплінах. На нашу думку, при застосуванні якісного підходу в бухгалтерському обліку можуть використовуватись напрацювання з кожної із розглянутих дисциплін, однак при цьому має обов'язково враховуватись контекст, в розрізі якого були одержані відповідні наукові результати.

Подібна ситуація також є характерною і для зарубіжної облікової думки, де вчені теж не можуть дійти згоди щодо формування загальної моделі оцінки якості фінансової звітності. Як відмічають з цього приводу Х. Ісідро та І. Раоніч, досить складно дотримуватися якості облікових даних, а тому й немає єдиної думки щодо найкращого способу її вимірювання [12, с. 412], що також підтверджує Е. Пірвелі, відмічаючи, що незважаючи на те, що якість облікової інформації є однією із найбільш фундаментальних концепцій бухгалтерського обліку, вчені ще не домовились щодо її визначення та вимірювання [14, с. 284].

Як відмічає з цього приводу Ф. Браун, на сьогодні існує значна кількість підходів для оцінки якості обліку, прикладом чого є акцентування уваги при її оцінці на згладжування доходів, надмірних нарахуваннях при визначенні доходів, використанні консервативних методів обліку тощо [11, с. 302-303]. Таким чином, зарубіжними вченими використовуються різні види показників, які можуть застосовуватись для визначення рівня якості облікової інформації як для окремого підприємства, так і шляхом порівняння підприємств з різних країн або які функціонують в умовах застосування різних міжнародних моделей регулювання бухгалтерського обліку, наприклад, МСФЗ та GAAP US, що загалом можна визначити основною причиною існування плутанини серед дослідників щодо впливу рівня якості облікової інформації на рішення власників капіталу.

В цілому, порівнюючи рівень розвитку проблематики з оцінки якості облікової інформації в зарубіжних та пострадянських країнах, можна

виділити наступну тенденцію. Якщо раніше питанням якості облікової інформації більша увага приділялась радянськими вченими, то на сьогодні вирішенню даної проблеми більшу увагу приділяють зарубіжні дослідники у порівнянні із вченими з пострадянських країн. Проведений історичний аналіз поглядів дослідників дозволяє констатувати, що радянськими вченими західна модель формування бухгалтерської звітності завжди розглядалась як результат облікових маніпуляцій та шахрайства, внаслідок чого її якісний рівень піддавався сумніву. Зокрема, які відмічав з цього приводу проф. Н.Р. Вейцман, починаючи розгляд балансів, завжди необхідно пам'ятати, що в будь-якому аналізі цифрових даних питання про їх якість набуває першочергової важливості. Різниця в цьому відношенні між балансами радянських та капіталістичних підприємств є досить великою [3, с. 4]. На сьогодні, з поступовим впровадженням в Україні моделі облікового регулювання, яка є значною мірою наближеною до системи МСФЗ та узгодженою з Директивами ЄС, має застосовуватись нова методологія оцінки якості облікової інформації, досвід розробки і використання якої є набагато більшим у представників західних країн. Тому при розробці теоретико-методологічних засад оцінки якості фінансової звітності слід використовувати зарубіжні напрацювання в цій сфері, зокрема, дослідження представників біхевіористичної та поведінкової теорії бухгалтерського обліку, які вивчають вплив якості фінансової звітності та її окремих елементів (якість активів, якість доходів, якість прибутку тощо) на рішення учасників ринку капіталу.

В результаті виділення вченими різних видів облікових об'єктів, якісний рівень яких визначається (облікова система підприємства, процес створення облікової інформації, бухгалтерська звітність), на рівні підприємства можуть розроблятися різні види показників для його оцінки. З метою формування загальної системи показників якості в бухгалтерському обліку їх слід класифікувати в залежності від особливостей функціонування облікової системи на підприємств. При цьому слід враховувати, що на кожному з виділених груп показників впливають притаманні лише їм фактори (рис. 1).

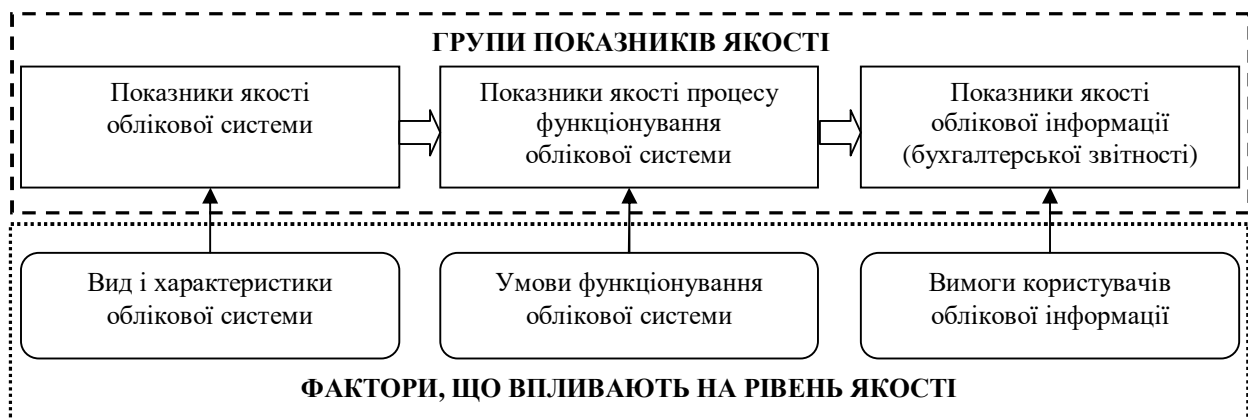

Рис. 1. Види показників якості в бухгалтерському обліку та фактори, що впливають на них
Джерело: сформовано авторами на основі [1; 2; 4; 8; 11; 12].

На основі проведеного аналізу поглядів дослідників, можна виділити наступні основні групи показників якості в бухгалтерському обліку:

1) Показники якості облікової системи як сукупності елементів та інструментів, що забезпечують збір, обробку і передачу облікових даних та перетворюють їх на облікову інформацію. На дані показники впливає вид конкретної облікової системи, що залежить від використовуваного методичного інструментарію, обраної на підприємстві форми ведення і організації бухгалтерського обліку;

2) Показники якості процесу функціонування облікової системи, які залежать від рівня якості облікової системи та умов її експлуатації на конкретному підприємстві. Наприклад, на підприємстві може бути впроваджена комп'ютерна програма, що досить дорого коштує і має потужні функціональні можливості, однак вони не повною мірою застосовуються працівниками підприємства або взагалі не активовані;

3) Показники якості результату функціонування облікової системи, тобто облікової інформації у вигляді фінансової звітності, які залежать від мінливих потреб і вимог заінтересованих користувачів. Зі зміною потреб користувачів або у випадку зміни превалюючої ролі окремих груп користувачів може відбуватись зміна набору показників, що характеризують якість облікової інформації. Дані показники також залежать не лише від потреб одержувачів інформаційного продукту (користувачів фінансової звітності), а також і від рівня якості облікової системи підприємства та особливостей процесу її функціонування.

На нашу думку, на найбільшу увагу заслуговує розробка показників оцінки якості, що були віднесені до третьої групи, оскільки бухгалтерський облік, як функціональна наука, має розвиватись під впливом існуючих і перспективних потреб користувачів облікової інформації, внаслідок чого при визначенні рівня якості має враховуватись рівень задоволення таких потреб, а не ефективність функціонування облікової системи підприємства або окремого бізнес-процесу щодо створення облікової інформації на ньому. Також слід враховувати, що при застосуванні першого та другого підходів загальна оцінка якості залежатиме від якісного рівня складових забезпечення облікової системи, а не від результатів діяльності бухгалтера. Проведення оцінки якості фінансової звітності дозволить встановити причини та фактори, які впливають на процес прийняття рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами, об'єктивно визначати інструменти його покращання як на рівні національної системи бухгалтерського обліку шляхом удосконалення нормативних вимог до її складання, так і на рівні конкретного підприємства шляхом врахування потреб користувачів облікової інформації.

На відміну від об'єктів матеріальної природи, які володіють ознаками та характеристиками, якість яких можна оцінити за допомогою різних видів кількісних (вага, довжина, потужність, об'єм тощо) та якісних

вимірників (колір, запах, смак тощо), фінансова звітність, як сукупність облікової інформації про стан та результати діяльності підприємства, є нематеріальним об'єктом, що має ідеальну природу. Внаслідок цього можуть бути оцінені лише її ідеальні властивості, що відображають її семантичну та синтаксичну сутність.

При здійсненні семантичного аналізу фінансової звітності можна описати ті її змістовні характеристики в кількісному вигляді, що можуть формуватись в результаті застосування професійного судження бухгалтера (застосування консервативних / неконсервативних облікових методів, розкриття додаткової інформації, що конкретизує фінансову звітність тощо), внаслідок здійснення якого можуть варіювати показники, що характеризують фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

При здійсненні синтаксичного аналізу фінансової звітності можна описати деякі її зовнішні і формальні характеристики в кількісному вигляді, такі як кількість оприлюднених форм фінансової звітності та приміток до них, кількість оприлюднених статей фінансової звітності тощо, а також за допомогою якісних характеристик: форма представлення фінансової звітності (друкована, електронна, он-лайн доступ тощо), формат представлення фінансової звітності (вертикальний, горизонтальний тощо), носій збереження фінансової звітності (жорсткий диск комп'ютера, мережевий сервер, диск тощо) тощо.

Забезпечення і підвищення якості фінансової звітності повинно ґрунтуватись на міцній науковій базі та стійких теоретичних засадах, зокрема, на науці про оцінку якості продуктів (матеріальних та нематеріальних) та процесів людської діяльності, їх властивостей та їх відношень з їх споживачами та користувачами.

З метою здійснення кількісної оцінки якості фінансової звітності та розробки її теоретико-методичних засад пропонуємо використовувати напрацювання в сфері кваліметрії – науки про кількісну оцінку якості, що спрямована на розробку загальних теоретико-методологічних засад оцінки якості та окремих методик для об'єктів, щодо яких раніше не проводилась така оцінка. Кваліметричні методи оцінки якості використовуються для обґрунтування рішень, що приймаються при стандартизації та управлінні якістю досліджуваного об'єкту. Одним із таких нових об'єктів також можна назвати фінансову звітність підприємства, комплексної оцінки якості якої на сьогодні не розроблено, що підтверджує проведений аналіз існуючих праць вітчизняних та зарубіжних дослідників в сфері бухгалтерського обліку.

Кваліметрія, як самостійна наукова дисципліна, зародилась наприкінці 1960-х – на початку 1970-х рр. в Радянському союзі завдяки дослідженням групи вчених (Г.Г. Азгальдов, Л.А. Азгальдова, А.В. Глічев, З.М. Крапінєвський, Ю.П. Кураченко, В.П. Панов, Д.М. Шпекторов та ін.), у складі якої в подальшому виокремилось дві основні складові:

1) Теоретична складова, спрямована на дослідження загальних питань методології

Бухгалтерський облік

кількісного вимірювання, які не пов'язані з конкретними об'єктами;

2) Прикладна складова, спрямована на формування спеціалізованих методик оцінки конкретних об'єктів.

В контексті виділення другої складової протягом останніх сорока років дослідниками розглядаються проблеми географічної кваліметрії, будівельної кваліметрія, кваліметрії продукції, кваліметрії послуг, кваліметрії процесів, кваліметрії інтелектуальних продуктів тощо. В той же час, в останні роки окремі дослідники, наприклад, А. Єршов [4, с. 134], виділяють кваліметрію інформації як один із видів предметної (прикладної) кваліметрії, що підтверджує можливість застосування кваліметричного інструментарію для розробки теоретичних та методичних засад оцінки якості фінансової звітності підприємств.

Об'єктивною передумовою щодо необхідності застосування кваліметричних методів для оцінки якості облікової інформації стало поширення міжнародної стандартизації обліку, що ускладнює

різноманіття фінансової звітності та характеризується зростанням вимог до її якості.

Необхідність і можливість застосування кваліметрії в процесі оцінки якості облікової інформації фінансової звітності підкреслюють теоретики даної наукової дисципліни. Так, проф. Г.Г. Азгальдов [1, с. 49], розглядаючи можливість розширення сфери використання кваліметрії, виділяє можливі сфери застосування оцінок якості як до інформації, яку можна розглядати в якості кінцевого продукту (функціонування облікової системи), так і до всього проекту організації інформаційного процесу підприємства (побудови системи постачання облікової інформації). Як наслідок, проф. Є.С. Соколова [8, с. 295] відмічає про необхідність використання кваліметрії для розробки методології оцінки якості бухгалтерської (фінансової) інформації.

Для вирішення кваліметричних задач може використовуватись значна кількість методів, класифікація яких наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація основних методів кваліметрії та особливості їх застосування при оцінці якості фінансової звітності

Назва	Характеристика	Особливості застосування при оцінці фінансової звітності
За точністю вимірювання (рівнем похибки вимірювання)		
Точні методи	Методи, які передбачають використання всіх обґрунтованих в теорії кваліметрії способів та прийомів, що дозволяють зменшити похибку та збільшити надійність одержаних результатів, внаслідок чого характеризуються значною трудомісткістю	При оцінці якості фінансової звітності на основі використання точних методів слід проводити операції багатократного сумування або інтегрування за різними видами характеристик, від яких залежить її якісний рівень (наприклад, розрахунок інтегрованого показника якості фінансової звітності на основі оцінки відповідності якісним характеристикам)
Спрощені методи	Методи, які характеризуються максимально допустимою величиною похибки і мінімально допустимою величиною надійності підсумкових результатів. Їх легко застосовувати, однак вони мають низьку точність та надійність	Результати застосування даних методів при оцінці якості фінансової звітності слід розглядати як узагальнюючі, які не можна сумувати або об'єднувати з іншими показниками для розрахунку інтегрованих показників якості
Наближені методи	Забезпечують більш точне вимірювання ніж спрощені, однак не забезпечують точної оцінки якості	При визначенні якості фінансової звітності передбачається однократне сумування одержаних показників
За джерелами інформації для проведення розрахунку		
Експертні методи	Передбачають використання знань експертів для визначення значень числових характеристик якості. Є простими в застосуванні, однак досить трудомісткими, характеризуються відносно великою похибкою та малою надійністю результатів	Застосування експертних методів для оцінки якості фінансової звітності потребує залучення спеціалістів в сфері бухгалтерського обліку та аудиту, які володітимуть необхідним рівнем знань
Неекспертні (аналітичні) методи	Не передбачають використання експертів при оцінці якості, ґрунтуються на використанні аналітичного інструментарію, характеризуються малими похибками та значною надійністю результатів	Для здійснення оцінки фінансової звітності на основі неекспертних методів основна увага приділяється технологічним аспектам розробки методів оцінки якості (визначення ситуації оцінювання якості, побудова дерева показників властивостей фінансової звітності тощо)
Змішані методи	Передбачають одночасне використання експертних методів для визначення числових характеристик об'єкта із неекспертними методами	Внаслідок ідеальної природи фінансової звітності для кількісної оцінки її окремих якісних характеристик використовується думка експертів, а надалі дані значення проходять аналітичну обробку для визначення інтегрованого показника якості

Джерело: сформовано авторами на основі [2, с. 26].

Наведена класифікація методів кваліметрії та проведений аналіз особливостей їх застосування при оцінці фінансової звітності (табл. 1) дозволяють згрупувати існуючі підходи дослідників в даній сфері та обґрунтувати переваги та недоліки застосування кожного з них в практичній діяльності підприємств.

Висновки. Оцінка якості фінансової звітності – це систематична перевірка її здатності виконувати встановлені користувачами вимоги. Вона проводиться з метою виявлення можливості суб'єкта генерування облікової інформації забезпечувати її необхідний якісний рівень. Одержані результати оцінки якості фінансової звітності можуть використовуватися для визначення її кваліфікаційного рівня, прийняття рішення щодо подальшого використання користувачами або акредитації діяльності підприємства. З метою перевірки виконання вимог користувачів облікової інформації слід проводити моніторинг якості фінансової звітності, тобто безперервне спостереження і перевірку її стану, аналіз протоколів, результати якого виступатимуть передумовою для планування заходів з підвищення якості фінансової звітності, а також дозволятимуть визначити дієвість вже виконаних дій та їх придатність в процесі досягнення поставлених цілей.

4 Список використаних джерел

1. Азгальдов, Г. Г. Кваліметрія: прошлое, настоящее, будущее [Текст] / Г. Г. Азгальдов // Стандарты и качество. – 1994. – № 2. – С. 45-49.
2. Азгальдов, Г. Г. Общие сведения о методологии кваліметрії [Текст] / Г. Г. Азгальдов // Стандарты и качество. – 1994. – № 11. – С. 24-27.
3. Вейцман, Н. Р. Балансы капиталистических предприятий и их анализ [Текст] / Н. Р. Вейцман. – М. : Внешторгиздат, 1962. – 188 с.
4. Ершов, А. Управление качеством [Текст] / А. Ершов. – М. : Литрес, 2008. – 288 с.
5. Єршова, Н. Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання [Текст] / Н. Ю. Єршова // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 8(158). – С. 368-374.
6. Жук, В. М. Інституціональне забезпечення розвитку бухгалтерського обліку в Україні [Текст] / В. М. Жук // Фінанси України. – 2010. – № 11. – С. 101-110.
7. Садовська, І. Б. Проблема відносності облікової інформації та напрями її вирішення [Текст] / І. Б. Садовська // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 69-73.
8. Соколова, Е. С. Методика оценки качества бухгалтерской (финансовой) информации [Текст] / Е. С. Соколова // Экономические науки. – 2009. – № 5. – С. 293-298.
9. Юдинцева, Л. А. Методика аудиторской оценки качества бухгалтерской информации [Текст] / Л. А. Юдинцева // Вестник Пермского университета. Экономика. – 2017. – Том 12, № 2. – С. 311-326.
10. Badloe, Sh. H. The Quality of Accounting Information: A Case of the Netherlands [Текст] / Shenaz Badloe // Master Thesis. – Rotterdam : Erasmus University Rotterdam, 2011. – 77 p.
11. Brown, Ph. Financial Accounting and Equity Markets: Selected Essays of Philip Brown [Текст] / Philip

Brown. – Routledge, 2013. – 442 p.

12. Isidro, H. Firm incentives, institutional complexity and the quality of «harmonized» accounting numbers [Текст] / Helena Isidro, Ivana Raonic // The International Journal of Accounting. – 2012. – Volume 47, Issue 4. – pp. 407-436.

13. Lewis, C. M. Risk Modeling at the SEC: The Accounting Quality Model [Текст] / Craig M. Lewis [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.sec.gov/news/speech/2012-spch121312cmlhtm>

14. Pirveli, E. Accounting Quality in Georgia: Theoretical Overview and Development of Predictions [Текст] / Erekle Pirveli // International journal of business and social science. – 2014. – Vol. 5, No. 3. – pp. 283-293.

4 References

1. Azgaldov, G. G. (1994). Kvalimetrija: proshloe, nastojashhee, budushhee [Qualimetry: past, present, future]. *Standarty i kachestvo*, (2), 45-49.
2. Azgaldov, G. G. (1994). Obshhie svedenija o metodologii kvalimetrii [General information about the methodology of qualimetry]. *Standarty i kachestvo*, (11), 24-27.
3. Vejzman, N. R. (1962). *Balansy kapitalisticheskikh predpriyatij i ih analiz [Balance of capitalist enterprises and their analysis]*. Moskva: Vneshtorgizdat.
4. Ershov, A. (2008). *Upravlenie kachestvom [Quality control]*. Moskva: Litres.
5. Ershova, N. Yu. (2014). Jakist oblikovoi informatsii: metodychnyi pidhid do ocinjuvannja [Quality of accounting information: methodical approach to evaluation]. *Aktualni problemy ekonomiky*, (8(158)), 368-374.
6. Zhuk, V. M. (2010). Instytutsionalne zabezpechennia rozvytku buhgalterskoho obliku v Ukraini [Institutional support for the development of accounting in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, (11), 101-110.
7. Sadovska, I. B. (2012). Problema vidnosnosti oblikovoi informatsii ta napriamy yii vyrishennia [The problem of relativity of accounting information and directions of it solve]. *Oblik i finansy APK*, No. 2, 69-73.
8. Sokolova, E. S. (2009). Metodika ocenki kachestva buhgalterskoj (finansovoj) informacii [Methods for assessing the quality of accounting (financial) information]. *Ekonomicheskie nauki*, (5), 293-298.
9. Yudinseva, L. A. (2017). Metodika auditorskoj ocenki kachestva buhgalterskoj informacii [Methods for the quality of accounting information]. *Vestnik Permskogo universiteta. Ekonomika*, (12(2)), 311-326.
10. Badloe, S. H. (2011). *The Quality of Accounting Information: A Case of the Netherlands*. Thesis. Rotterdam: Erasmus University.
11. Brown, P. (2013). *Financial accounting and equity markets: the selected essays of Philip Brown*. London: Routledge.
12. Isidro, H. & Raonic, I. (2012). Firm incentives, institutional complexity and the quality of «harmonized» accounting numbers. *The International Journal of Accounting*, 47(4), 407-436.
13. Lewis, C. M. (2012). *Risk Modeling at the SEC: The Accounting Quality Model*. Address to the Financial Executives International Committee on Finance and Information Technology.
14. Pirveli, E. (2014). Accounting Quality in Georgia: Theoretical Overview and Development of Predictions. *International journal of business and social science*, 5(3), 283-293.